

FIGUREN RONDONOM KONINGIN WILHELMINA

„Etta”

Toen ik 's morgens om halftien aan de propere boerderij aan den Zwolschen weg te Apeldoorn had aangebeld, en verzocht de weduwe Van der Zande te mogen spreken, werd ik dadelijk in een ruime boerenwoonkamer binnengelaten.

Of 't nog niet te vroeg was?

Welneen, grootmoeder was dien morgen te vijf uur al opgestaan. Daar stond in haar Veluwsche kleederdracht, het nog frissche gelaat omsloten door een Elspeetsch mutsje, het kleine tengere vrouwtje, kwiek en levendig, toonbeeld van gezondheid, alleen wat geplaagd door doofheid.

Evertje Schoten, weduwe R. van der Zande, is de vroegere min van onze Koningin.

Op mijn vraag of ze mij voor het weekblad „Timotheus” wat over haar dienst aan het Hof wil vertellen, neemt zij onmiddellijk het woord en gaat vlot aan het verhalen. Weduwe Van der Zande gelooft niet in het toeval. Zij weet, dat heel ons leven wordt bestuurd door Gods trouwe Vaderhand en die leiding heeft zij ook meermalen in haar lange leven — zij is de vijf en tachtig reeds gepasseerd — ondervonden. Niet anders dan een leiding Gods heeft haar weg naar het Hof gevoerd.

Op 1 December 1880 ging ze uit Elspeet, waar zij met haar man en kinderen woonde, naar Apeldoorn om een doopjurk te koopen voor haar kort te voren geboren dochtertje, Gerritje, die nog in leven is.

In den winkel van den heer Zandbergen zou ze haar inkoop doen en deze, die een schoonzoon was van meneer Van Bronkhorst, den intendant van het Hof, verzocht haar een briefje voor hem te brengen aan zijn schoonvader op Het Loo.

Zonder te weten, wat dit briefje behelsde of met welk doel zij naar Het Loo werd gezonden, ging ze er heen. Daar hoorde ze, dat Koningin Emma voor de kleine Prinses Wilhelmina een andere min zocht. Er was er toen een, 'n nog jonge vrouw, doch die kon deze taak niet langer vervullen.

't Was heel wat voor Evertje, want thuis had ze een tamelijk groot gezin, waarbij een kleine van enkele weken. Doch ze stapte kloek over alle bezwaren heen en aanvaardde de moeilijke taak. Op 9 December kwam zij reeds in functie, terwijl de kleine Gerritje zoolang bij een tante onderdak werd gebracht. Ruim elf maanden heeft zij aan het Hof vertoeft en in al dien tijd is ze nimmer bij haar gezin te Elspeet geweest.

Wel ging de Koningin-Moeder nu en dan het gezin

Van de Zande bezoeken en zoo bleef Evertje op de hoogte met den gang van zaken thuis.

Of ze veel beleefd heeft in dien tijd?

Och, niet bijzonder veel.

Ze is in Amsterdam geweest en in Den Haag en later ook eenigen tijd in Arolsen. Dat was toen de koning, die ziekelijk was, de baden te Wildungen moest gebruiken. „Maar daar in Arolsen had ik geen schik,” verklaart de oude vrouw met eenige heftigheid. „De menschen waren er best, maar ik kon geen woord Duitsch verstaan en alleen maar spreken met Koningin-Emma, die zelf het Nederlandsch nog niet vlot sprak.”

De kleine Prinses was toen haar eenige troost en ze gebruikte haar tijd om Wilhelmina loopen te leeren. „Ja, ja,” klinkt het trotsch, „ik heb onze Koningin loopen geleerd. En dat ging vlug ook. Toen de Prinses negen maanden was liep ze al overal langs.”

Na afloop van de kuren, kwam het Koninklijk gezin op het station Arolsen weer bij elkaar.

Toen de Koning daar aankwam en zag, dat de kleine Prinses kon loopen, riep hij uit: „Maar mensch, kan dat kind al loopen, ze zal toch geen kromme beenen krijgen?” De oude vrouw moest nog lachen om de bezorgdheid van den Koning. Neen, 't is best gegaan; kromme beenen heeft de Prinses gelukkig niet gekregen.

De kleine Wilhelmina — zoo vertelde de oude vrouw verder — was erg aanhankelijk en omdat ik dag en nacht bij haar was en met haar bezig was, hield ze bijna meer van mij dan van haar Moeder. Dit had Koningin Emma wel eens verdriet gedaan en bezorgd had ze meermalen aan Evertje gevraagd of dit zoo zou blijven. Maar vrouw Van der Zande had Haar gerustgesteld: dat komt best weer terecht, Koningin, als ik maar eerst weg ben.

Toch had ze zich een beetje verrekend, want het bleek, dat de kleine Prinses een best geheugen had. Toen Zij zestien maanden oud was, vertrok „Etta,” zooals de Prinses haar altijd noemde. Acht weken later kwam ze voor het eerst weer eens op Het Loo kijken. De Prinses was in de speelkamer. Een lakei deed de deur open en vrouw Van der Zande zei: „Dag Prinses!” 't Was mooi om te zien, hoe de kleine Prinses hierop reageerde.

Onmiddellijk gooide ze al haar speelgoed weg en snelde onder den uitroep: „Etta! Etta!” naar de vrouw toe.

Dat werd een prettige middag. Maar toen vrouw Van der Zande wilde vertrekken, begon de Prinses te schreien. Ze kon eenvoudig niet weggomen. Eindelijk werd de Prinses naar bed gebracht en vrouw Van der Zande bleef bij het ledikant zitten, met het handje in de hare totdat Prinsesje sliep. Toen pas kon ze weg. Maar later hoorde ze, dat de Prinses bij het wakker worden, dadelijk op klagenden toon had gezegd: „Etta weg! Etta weg!”

„En de Koningin is u nu zeker ook nog niet vergeten?”

„O neen, altijd komt Zij mij nog opzoeken. Onlangs was H. M. slechts één dag op Het Loo en toch kwam Zij nog even naar den Zwolschen weg.”

De oude vrouw vertelt nog wat van haar leven. Toen ze veertig jaar was verloor ze haar man en bleef ze met tien kinderen achter.

Ze heeft een druk leven achter zich en nog alle dagen doet ze haar werk op de boerderij.

„Maar nu moet ik weer aan 't werk, meneer, ik heb arbeiders op het land en die moeten op tijd hun eten hebben.”

Met deze woorden eindigde vrouw Van der Zande het prettige onderhoud, dat ik met haar mocht hebben.

P. DE ZEEUW J.Gzn